

ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมกำหนัดการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
ต่อการไหลเวียนเลือดส่วนปลาย ในเกษตรกรชาวนา

ศิริพรรณ นาคน้อย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต่อการไหลเวียนเลือดส่วนปลาย ในเกษตรกรชาวนา

EFFECTS OF EXPOSURE PREVENTION BEHAVIOR PROMOTING PROGRAM TO PESTICIDES ON PERIPHERAL BLOOD FLOW IN RICE FARMERS

ศิริพรรณ นาคน้อย 5737666 PHCN / M

พย.ม.(การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อรวรรณ แก้วบุญชู, Ph.D.(MEDICINE), ทศนีย์ รวีวรกุล, Ph.D.(NURSING), กิติพงษ์ หาญเจริญ, Ph.D.(BIOLOGICAL SCIENCE)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการไหลเวียนเลือดส่วนปลายของเกษตรกรชาวนา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 61 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 31 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์คัดเข้า กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งประยุกต์แนวทางการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ ในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วัดระดับเอนไซม์ Cholinesterase ในเลือด และวัดการไหลเวียนเลือดส่วนปลายด้วยเครื่อง The second derivative finger photo-plethysmogram (SDPTG) ทั้งก่อนทดลอง และหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มด้วย Independent t-test และ Paired t-test Repeated-Measure Analysis of variance และ Chi square ตามลำดับ

ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช(p-value<0.01) คะแนนด้านการรับรู้ประโยชน์(p-value<0.05) การรับรู้อุปสรรค(p-value<0.05) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง(p-value<0.01) เพิ่มขึ้นกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพบว่ากลุ่มทดลองมีการรับรู้อุปสรรค(p-value<0.05) และพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (p-value<0.01) ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระดับเอนไซม์ Cholinesterase และค่าเฉลี่ยการไหลเวียนเลือดส่วนปลาย(SDPTG-AI) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ให้กับเกษตรกรชาวนา โดยเน้นให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรชาวนาได้รับสารเคมีลดลงและส่งผลให้การไหลเวียนเลือดส่วนปลายดีขึ้น

คำสำคัญ : เกษตรกรชาวนา/ การไหลเวียนเลือดส่วนปลาย / สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/

พฤติกรรมป้องกันการรับสัมผัส

EFFECTS OF EXPOSURE PREVENTION BEHAVIOR PROMOTING PROGRAM TO PESTICIDES ON PERIPHERAL BLOOD FLOW IN RICE FARMERS

SIRIPAN NAKNOI 5737666 PHCN/M

M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : ORAWAN KAEWBOONCHOO, Ph.D.(MEDICINE)
TASSANEE RAWIWORRAKUL, Ph.D.(NURSING), KITIPONG HARNCHAROEN,
Ph.D.(BIOLOGICAL SCIENCE)**ABSTRACT**

This quasi-experimental study was designed to evaluate the effects of a program promoting exposure prevention behavior on pesticides and peripheral blood flow among rice farmers. The samples of 61 people in total were divided into two groups. An experimental group of 30 people and a comparison group of 31 people were selected according to specific inclusion criteria. An experimental group received the program constructed by the researcher by means of applying the concept of Pender's health promotion on promoting exposure prevention behavior to pesticide. Data were collected using questionnaires, blood test to measure cholinesterase enzyme levels, and measuring peripheral blood flow using the second derivative finger photo-plethysmogram (SDPTG) before and after the experiment. Data analysis was performed using the statistical percentage, mean, standard deviation. Differences between groups and within groups were compared by means of Independent t-test and paired t-test, Repeated-Measure Analysis of variance, and Chi-square, respectively.

After joining the program promoting exposure prevention behavior to pesticides, it was found that the average score of the experimental group on exposure prevention behavior to pesticides (p -value <0.01), perceived benefits (p -value <0.05), perceived barriers (p -value <0.05), and perceived self-efficacy (p -value <0.01) were higher than before the implementation of the program and were statistically significant. When compared between groups, it was found that the score of the experimental group on perceived barriers (p -value <0.05) and behavior to prevent exposure to pesticides (p -value <0.01) were higher than the comparison group and were statistically significant after joining the program. When compared between experimental and comparison groups, it was found that there was no difference in the Cholinesterase enzyme levels and the average peripheral blood flow (SDPTG-AI).

The findings suggested that an implementation of promoting exposure prevention behavior to pesticides to rice farmers should be carried out by laying emphasis on perceived benefits, barriers, and self-efficacy to perform the behavior. It would help reduce the exposure to pesticides and make peripheral blood flow better.

**KEY WORDS: RICE FARMERS / PERIPHERAL BLOOD FLOW / PESTICIDE /
EXPOSURE PREVENTION BEHAVIOR**

194 pages